

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ**

**УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ІНСТИТУТ ПРОДУКТИВНОСТІ
АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ**

УКРАЇНА – ЄС

тенденції торгівлі агропродовольчими
товарами у 2021 році

**Міністерство аграрної політики
та продовольства України**

**Український науково-дослідний інститут
продуктивності агропромислового комплексу**

УКРАЇНА – ЄС

***тенденції торгівлі агропродовольчими
товарами у 2021 році***

(за даними Державної митної служби України)

Київ, 2022

УДК 339:338.439.5](477:4ЄС)

У45

Автори: В. М. Івченко, О. Е. Майданюк

Рецензенти: *Т. О. Зінчук*, д.е.н., професор, Житомирський національний агроекологічний університет;

О. М. Файчук, к.е.н., доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування.

Друкується за рішенням вченої ради Українського науково-дослідного інституту продуктивності агропромислового комплексу.

Україна – ЄС: тенденції торгівлі агропродовольчими товарами / [В. М. Івченко, **У45** О. Е. Майданюк]. – К.:НДІ "Укראгропромпродуктивність", 2022. – 32 с.

ISBN 978-617-613-056-7

Науково-аналітичне видання містить інформацію про дослідження стану зовнішньої торгівлі агропродовольчими товарами за УКТ ЗЕД між Україною та країнами Європейського Союзу. У виданні узагальнено інформацію про обсяги та динаміку експорту – імпорту агропродовольчих товарів, проаналізовано його товарну і географічну структуру, а також використання тарифних квот.

За джерело інформації слугували дані Державної митної служби України, Міністерства сільського господарства США, Європейської Комісії та статистичної служби Європейського Союзу. Запропонований авторами матеріал має науково-практичну цінність, оскільки надається оперативного, з висвітленням комплексної інформації, що ґрунтується на достовірності даних.

Видання розраховане на керівників та фахівців аграрного сектора економіки, спеціалістів сфери державного управління, менеджерів сфери зовнішньоекономічної діяльності, науковців, викладачів вищих навчальних закладів і коледжів, докторантів, магістрів, студентів та усіх хто цікавиться проблемою експортоорієнтованого розвитку і перспективами аграрного сектора.

УДК 339:338.439.5](477:4ЄС)

Без права перевидання. Відтворення або використання матеріалу, що міститься в інформаційному продукті, для освітніх або некомерційних цілей вирішується без отримання попередньої письмової згоди власників авторського права за умови посилання на його повну бібліографічну назву згідно з ДСТУ 8302:2015. Відтворення або використання матеріалу, що міститься в даному інформаційному продукті, для перепродажу, інших комерційних цілей або угод (договорів) на розробку науково-дослідних робіт забороняється без отримання попередньої згоди власників авторського права. Ці умови відносяться і до видань попередніх років. Заявку на отримання такого дозволу слід направляти науково-організаційному відділу НДІ "Укראгропромпродуктивність" за адресою: 03035, м. Київ, пл. Солом'янська, 2, або електронною поштою: uapp_god@ukr.net

ISBN 978-617-613-056-7

© Івченко В. М. та ін., 2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
Зовнішня торгівля України <i>товарами та послугами</i> з країнами ЄС	5
Зовнішня торгівля України <i>агропродовольчими товарами</i> з країнами ЄС.....	6
Товарна структура експорту окремих агропродовольчих товарів з України до країн ЄС у 2021 році.....	7
Товарна структура імпорту окремих агропродовольчих товарів з країн ЄС до України у 2021 році	7
Зернові культури	8
Олійні культури.....	10
Рослинна олія	12
М'ясо та м'ясопродукти	14
Молоко та молокопродукти	16
Риба та рибопродукти.....	18
Овочі свіжі	20
Фрукти свіжі.....	22
Мед, цукор та вироби з нього.....	24
Продукти переробки овочів та фруктів	26
ВИСНОВКИ	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	29

ВСТУП

Глобалізація фінансово-економічних процесів та поглиблення міжнародної економічної інтеграції змушують більшість країн адекватно реагувати на зазначені виклики, одним із елементів чого є укладання угод про зону вільної торгівлі або інших угод, які регламентують, зокрема міждержавні економічні, торговельні, інвестиційні відносини.

Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі (ПВЗВТ) є частиною Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

Нові можливості доступу до ринку Євросоюзу та запровадження вищих

стандартів виробництва продукції покликані заохотити інвестиції, стимулювання модернізації сільського господарства та покращення умов праці.

Зазначене дослідження ставить за мету провести узагальнений аналіз стану реалізації ПВЗВТ, надати аналітичні та статистичні висновки щодо ефективності дії ПВЗВТ та її впливу на економіку в цілому і сільське господарство зокрема з метою визначення закономірностей, переваг та викликів, що постають в процесі реалізації двосторонньої угоди між Україною та ЄС.

Зовнішня торгівля України товарами та послугами з країнами ЄС

У 2021 р. ЄС став головним торговельним партнером України.
Обсяг торгівлі товарами та послугами становив 56,4 млрд дол. США.
Сальдо торгівлі негативне – мінус 2,84 млрд дол. США

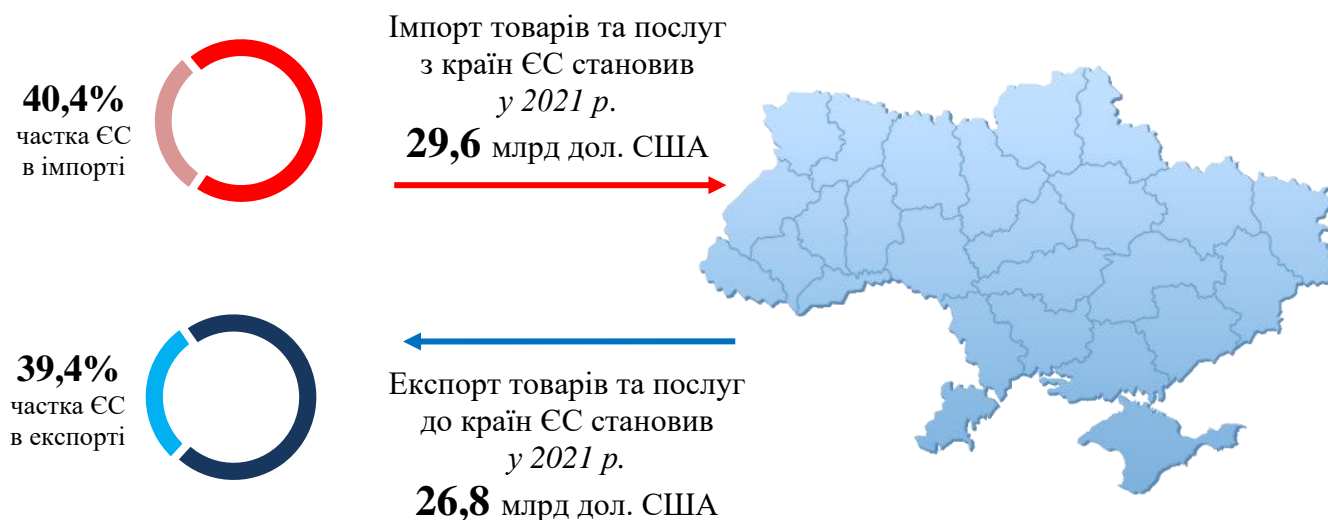

Рис. 1 Зовнішня торгівля України товарами та послугами з країнами ЄС у 2021 році

ТОП-5 найбільших постачальників
товарів та послуг на територію України
серед країн ЄС у 2021 р.,
млн дол. США

ТОП-5 найбільших покупців
українських товарів та послуг серед
країн ЄС у 2021 р.,
млн дол. США

У 2021 р.
Польща та Німеччина
головні партнери в
торгівлі з Україною
(33,8% загального
обороту України з ЄС)

Зовнішня торгівля України агропродовольчими товарами з країнами ЄС

у 2021 році
частка ЄС в імпорті Україною товарів АПК
48,6%

у 2021 році
частка ЄС в експорті товарів АПК
27,7%

У 2021 р. експорт продовольчих товарів до країн ЄС зріс на 17,7% порівняно з 2020 р.

У 2021 р. імпорт продовольчих товарів з країн ЄС зріс на 14,9% порівняно з 2020 р.

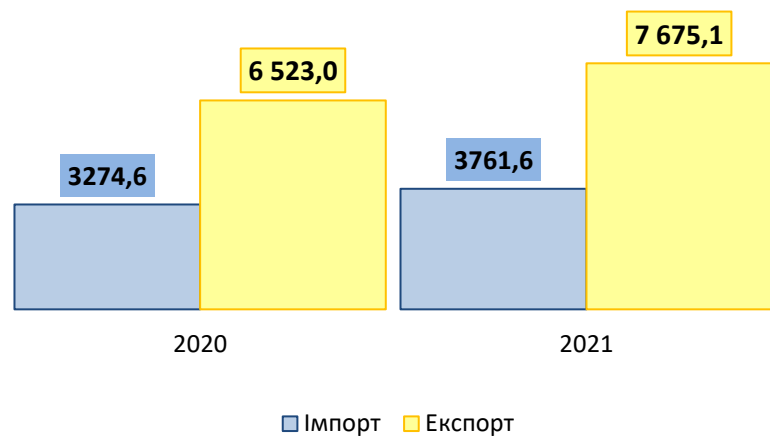

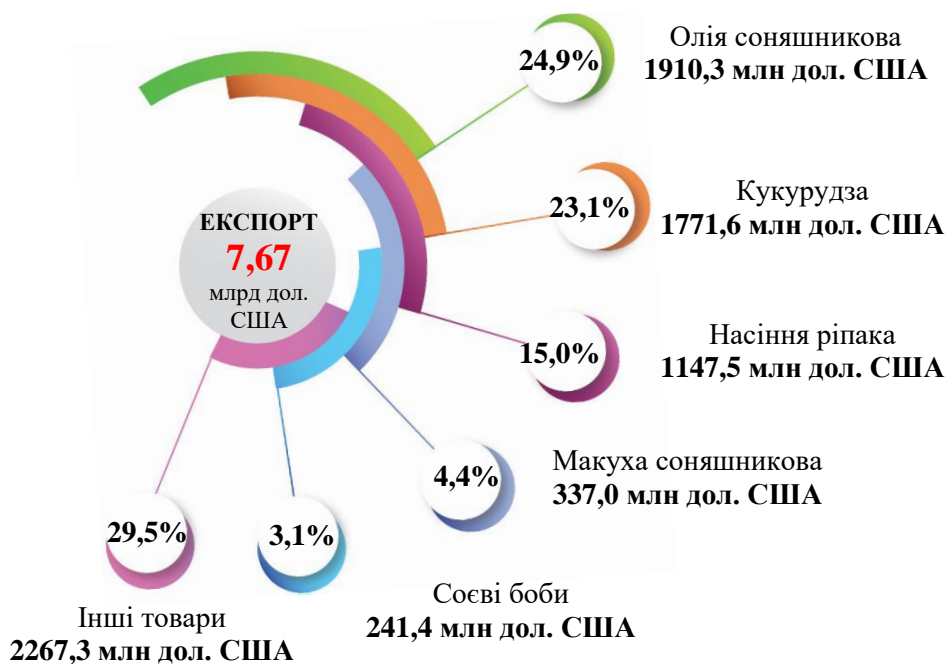
Рис. 1 Динаміка зовнішньої торгівлі України агропродовольчими товарами з країнами ЄС, млн дол. США

Рис. 2 Динаміка сальдо зовнішньої торгівлі агропродовольчими товарами є країнами ЄС, млн дол. США

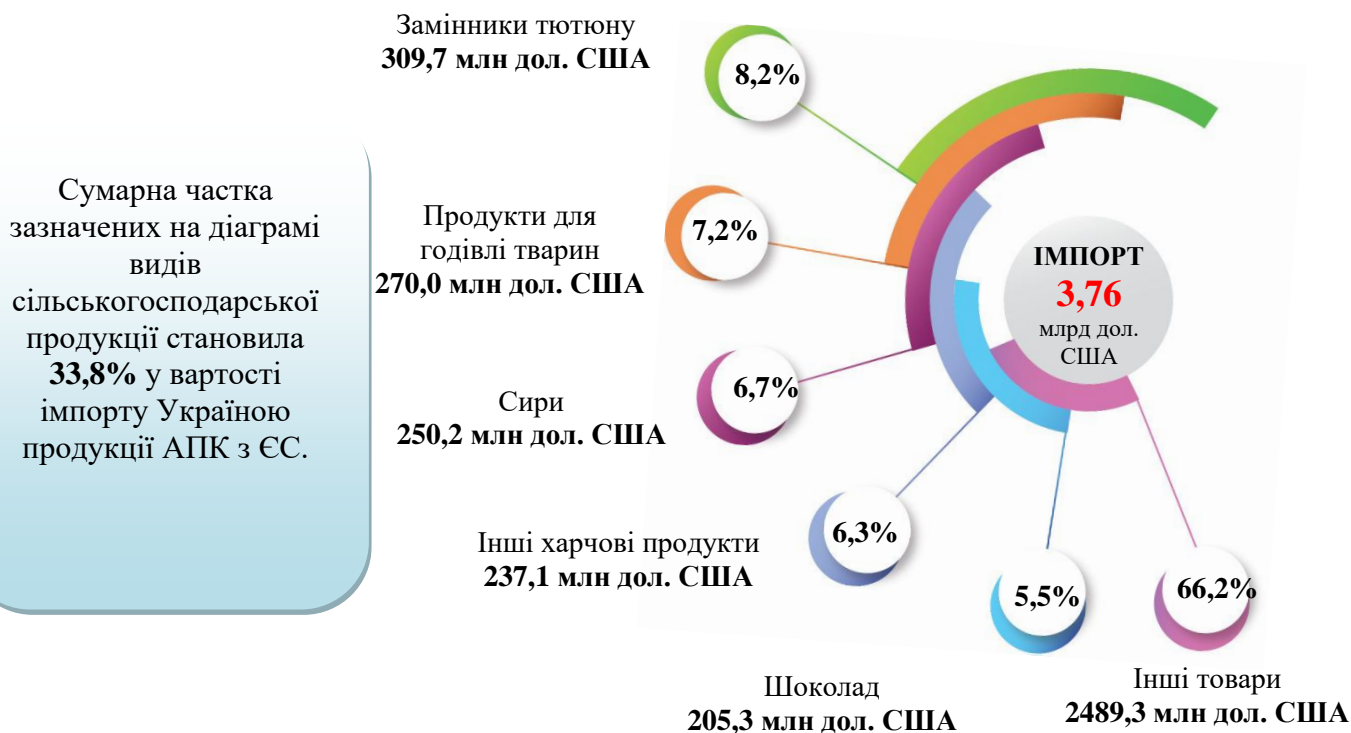
У 2021 р. позитивне сальдо зросло на 20,5% порівняно з 2020 р.

Товарна структура експорту окремих агропродовольчих товарів з України до країн ЄС у 2021 році (у грошовому еквіваленті)

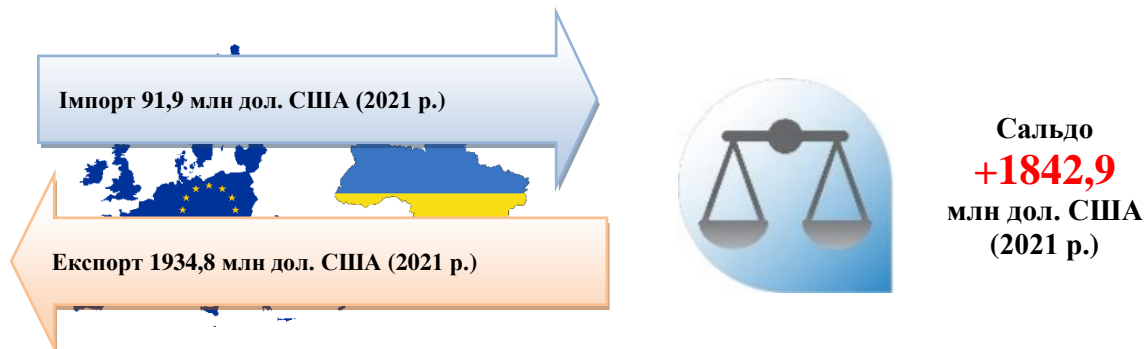
Сумарна частка зазначених на діаграмі видів сільськогосподарської продукції становила **70,5%** у вартості експорту Україною продукції АПК до ЄС

Товарна структура імпорту окремих агропродовольчих товарів з країн ЄС до України у 2021 році (у грошовому еквіваленті)

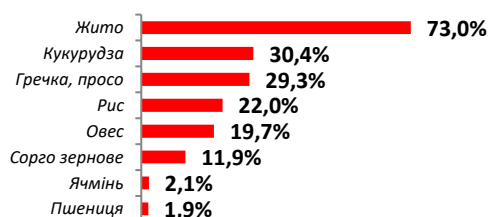
Сумарна частка зазначених на діаграмі видів сільськогосподарської продукції становила **33,8%** у вартості імпорту Україною продукції АПК з ЄС.

Зернові культури

Частка експорту зернових культур до країн ЄС від загальних обсягів українського експорту

У 2021 р. **15,7%** становить частка країн ЄС у структурі українського експорту зернових культур

Динаміка зовнішньої торгівлі зерновими культурами з ЄС, тис. дол. США

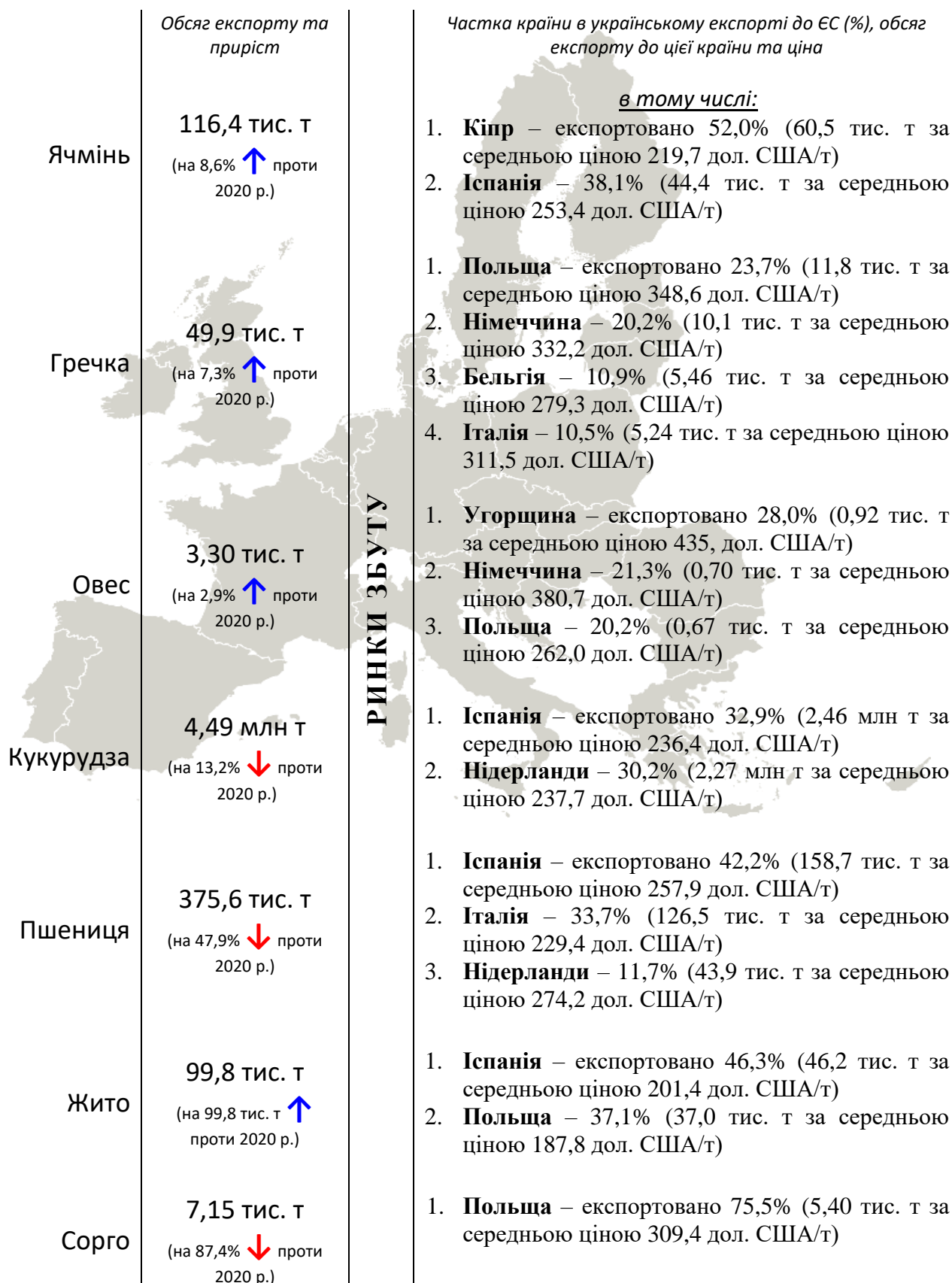
Культура	Імпорт		Зміна 2021 р. до 2020 р.	Експорт		Зміна 2021 р. до 2020 р.
	2021 р.	2020 р.		2021 р.	2020 р.	
Пшениця	2 021	1 855	+8,9%	95 731	139 001	-31,1%
Жито	2 339	1 179	+2 рази	19 517	-	+19 517 тис. дол. США
Ячмінь	2 533	810	+3,1 рази	27 232	19 066	+42,8%
Овес	53	26	+2 рази	1 241	1 156	+7,4%
Кукурудза	83 933	86 558	-3,0%	1 771 614	1 486 558	+19,2%
Рис	529	1 412	-62,5%	1 273	521	+2,4 рази
Сорго	352	200	+76,0%	2 203	9 784	-77,5%
Гречка	104	780	-86,7%	15 998	13 625	+17,4%
ВСЬОГО	91 864	92 820	-1,0%	1 934 809	1 669 711	+15,9%

Обсяг експортних тарифних квот та ставки ввізного мита в рамках ПВЗВТ

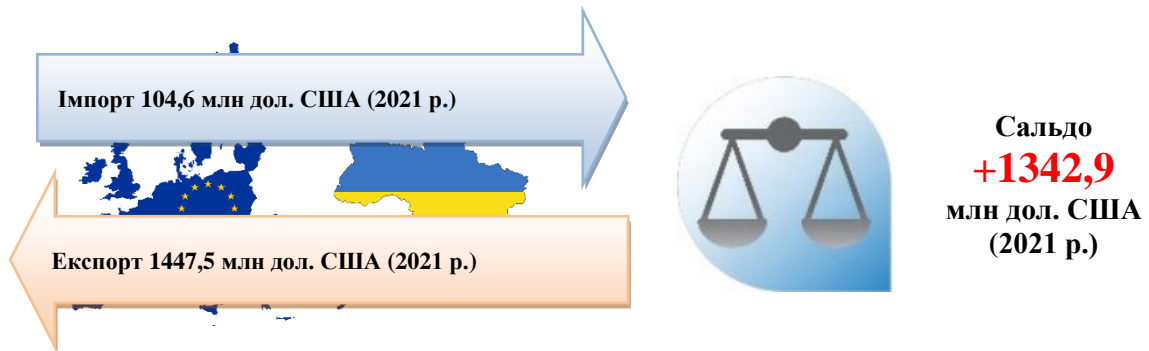
Продукт	Обсяг тарифної квоти	Ставка ввізного мита ЄС	Обсяг квоти на 2021 р.
Пшениця	950 тис. т – 1 млн т (2017 – 2021 рр.) Додатково 650 тис. т (2018 – 2021 рр.)	95,0 євро/1000 кг - базова ставка; 12,0 євро/1000 кг - знижена ставка; 0% - в межах тарифної квоти	1650 тис. т
Ячмінь	250 тис. т – 350 тис. т (2017 – 2021 рр.) Додатково 325 тис. т (2018 – 2021 рр.)	93,0 євро/1000 кг - базова ставка; 0% - в межах тарифної квоти	675 тис. т
Кукурудза	400 тис. т – 650 тис. т (2017 – 2021 рр.) Додатково 625 тис. т (2018 – 2021 рр.)	94,0 євро/1000 кг - базова ставка; 0% - в межах тарифної квоти	1275 тис. т
Овес	4 тис. т (2017 – 2021 рр.) Додатково 4 тис. т (2018 – 2021 рр.)	89,0 євро/1000 кг - базова ставка; 0% - в межах тарифної квоти	8 тис. т

- ✓ **Імпорт.** Україна імпортує з ЄС невелику кількість зернових культур як насіннєвий матеріал. У 2021 р. основними постачальниками зернових культур до України були Австрія, Німеччина, Італія та Польща.

Обсяг експорту Україною зернових культур та основні ринки збуту серед країн ЄС, 2021 року

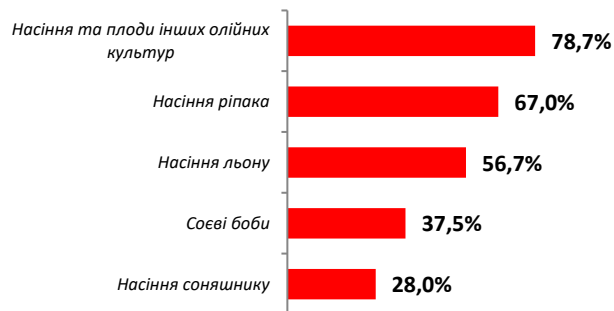

Олійні культури

Частка експорту олійних культур до країн ЄС від загальних обсягів українського експорту

У 2021 р. **60,5%** становить частка країн ЄС у структурі українського експорту олійних культур

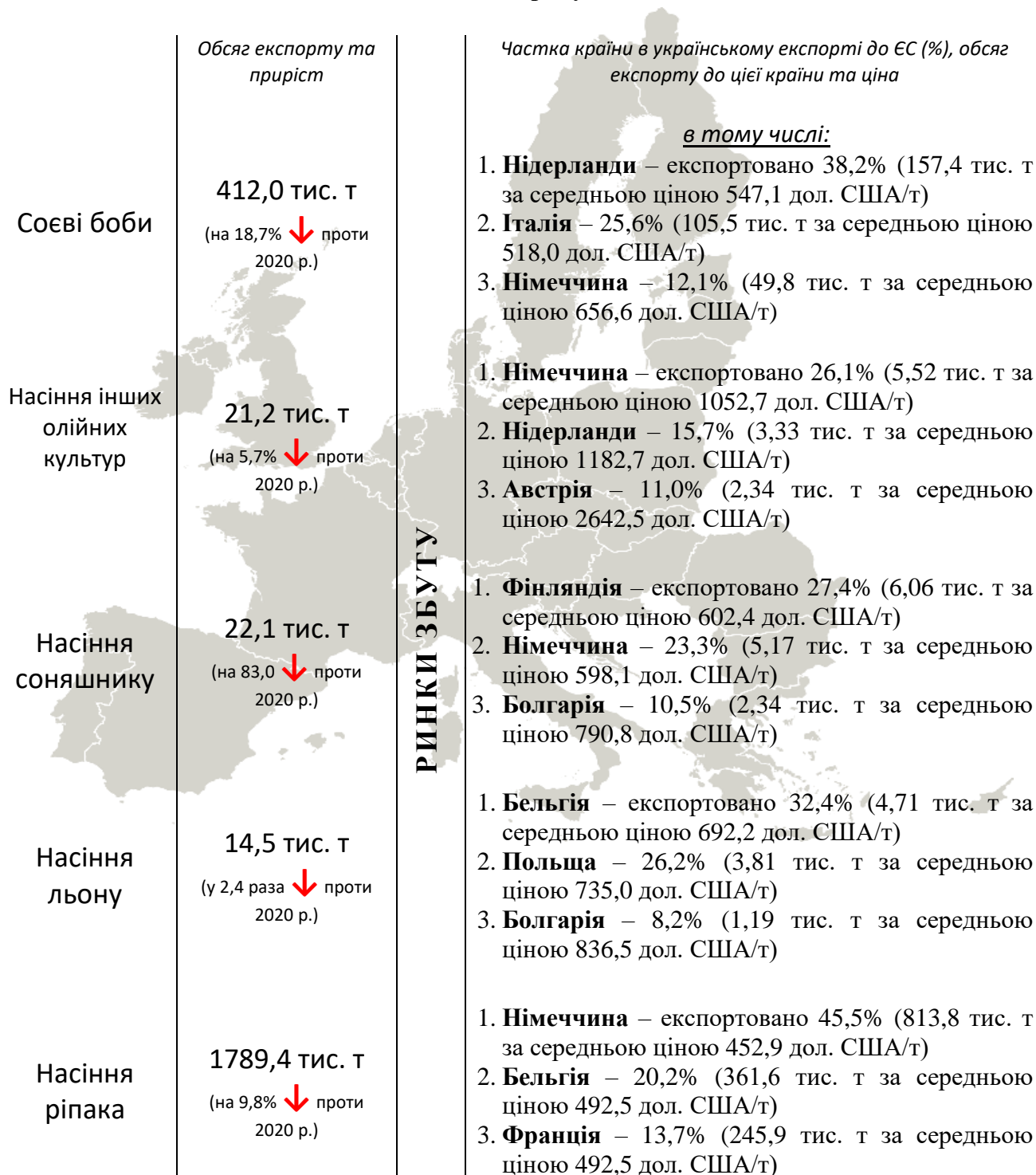

Динаміка зовнішньої торгівлі олійними культурами з ЄС, тис. дол. США

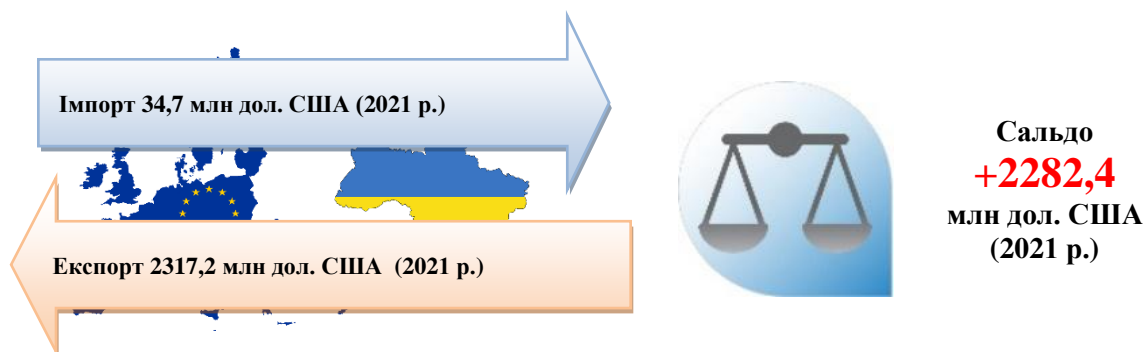
	Імпорт		Зміна 2021 р. до 2020 р.	Експорт		Зміна 2021 р. до 2020 р.
	2021 р.	2020 р.		2021 р.	2020 р.	
Соеві боби	681	410	+66,1%	241 439	198 770	+21,5%
Арахіс	-	15	-15 тис. дол. США	235	144	+63,2%
Насіння льону	59	12	+5 разів	10 971	3 572	+3,1 рази
Насіння ріпака	27 259	34 417	-20,8%	1 147 510	840 339	+36,6%
Насіння соняшнику	71 131	49 832	+42,7%	15 154	47 536	-68,1%
Насіння інших олійних культур (кунжуту, гірчиці, сафлору тощо)	5 449	4 705	+15,8%	32 153	23 408	+37,4%
ВСЬОГО	104 579	89 391	+17,0%	1 447 462	1 113 769	+30,0%

- ✓ **Імпорт.** Україна імпортує з ЄС невелику кількість олійних культур як насіннєвий матеріал. У 2021 р. основними постачальниками олійних культур до України були Франція, Іспанія, Угорщина, Німеччина, Румунія, Італія тощо.

Обсяг експорту Україною олійних культур та основні ринки збуту серед країн ЄС, 2021 року

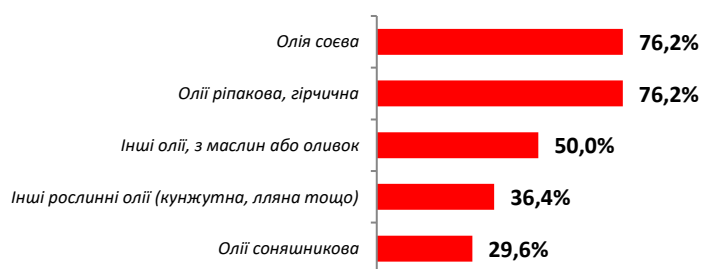

Рослинна олія

Частка експорту рослинної олії до країн ЄС від загальних обсягів українського експорту

У 2021 р. **33,5%** становить частка країн ЄС у структурі українського експорту рослинних олій

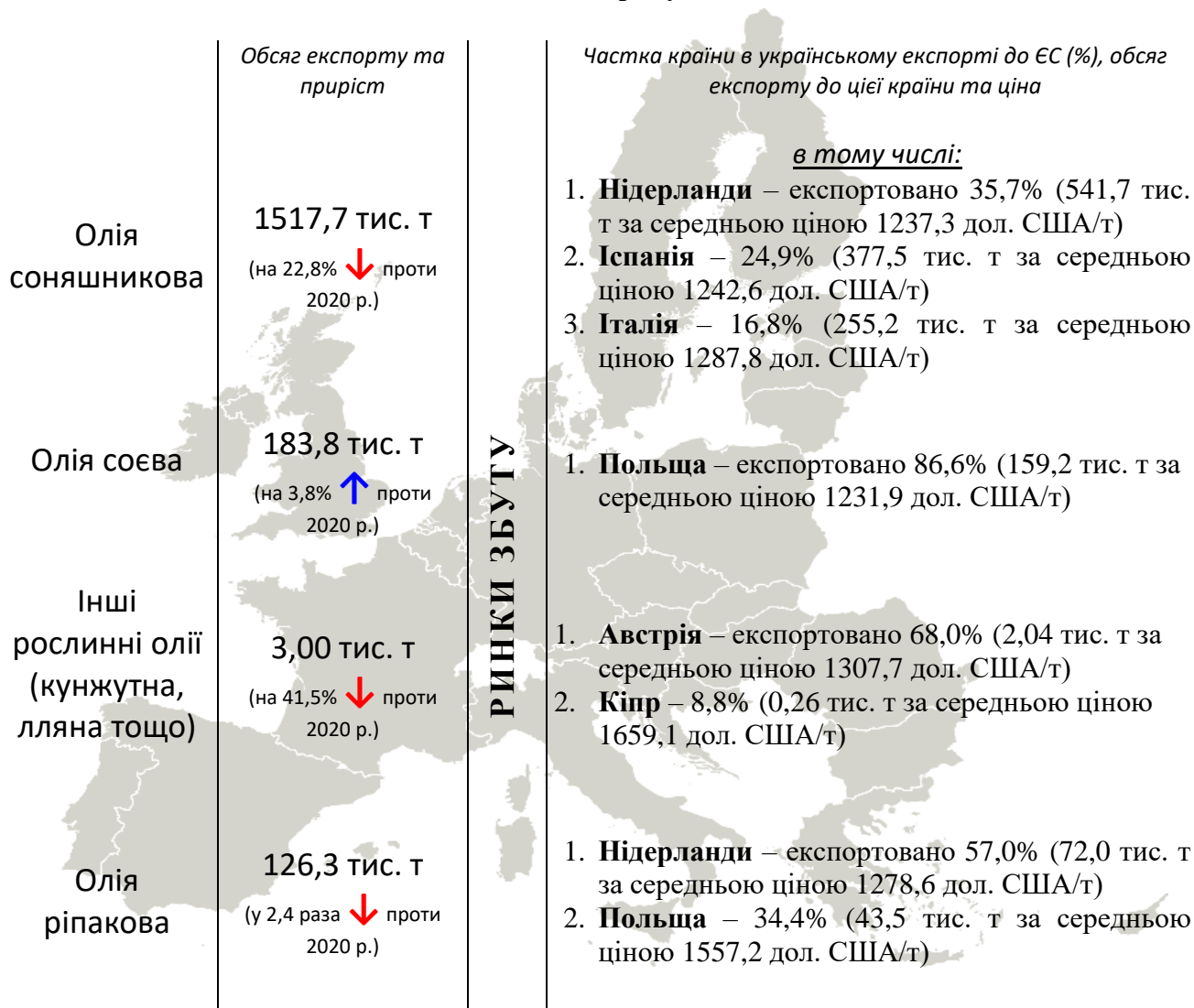

Динаміка зовнішньої торгівлі рослинною олією з ЄС, тис. дол. США

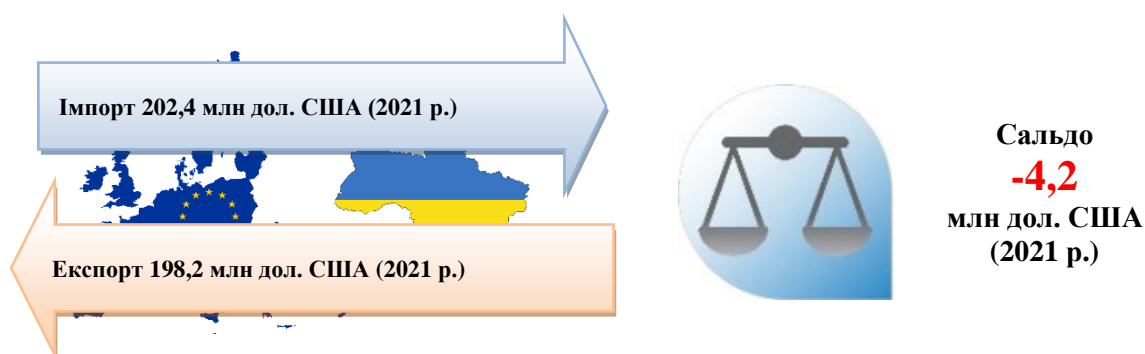
Культура	Імпорт		Зміна 2021 р. до 2020 р.	Експорт		Зміна 2021 р. до 2020 р.
	2021 р.	2020 р.		2021 р.	2020 р.	
Олія соєва	369	108	+3,4 рази	225 964	133 347	+69,5%
Олія арахісова	16	36	-55,6%	-	1	-1 тис. дол. США
Олія оливкова	17 174	14 944	+14,9%	3	1	+3 рази
Інші олії, з маслин або оливок	3 467	1 432	+2,4 рази	11	4	+2,8 рази
Олія пальмова	4 412	2 046	+2,1 рази	22	5	+4,4 рази
Олія соняшникова	83	178	-53,4%	1 910 275	1 539 388	+24,1%
Олія кокосова	2 615	2 405	+8,7%	273	1	+272 тис. дол. США
Олії ріпакова, гірчична	3 426	2 830	+21,1%	173 784	45 333	+3,8 рази
Інші рослинні олії (кунжутна, лляна тощо)	3 171	3 153	+0,6%	6 819	6 866	-0,7%
ВСЬОГО	34 733	27 132	+28,0%	2 317 151	1 724 946	+34,3%

- ✓ **Імпорт.** Україна завозить оливкову олію з Іспанії, Італії та Греції, пальмову – із Швеції та Бельгії, ріпакову – із Польщі та Чехії.

Обсяг експорту Україною рослинної олії та основні ринки збуту серед країн ЄС, 2021 року

М'ясо та м'ясопродукти

Частка імпорту м'яса та м'ясопродуктів із країн ЄС від загальних обсягів українського імпорту

У 2021 р. **95,1%** становить частка країн ЄС у структурі українського імпорту м'яса та м'ясопродуктів

Обсяг експортних тарифних квот та ставки ввізного мита в рамках ПВЗВТ

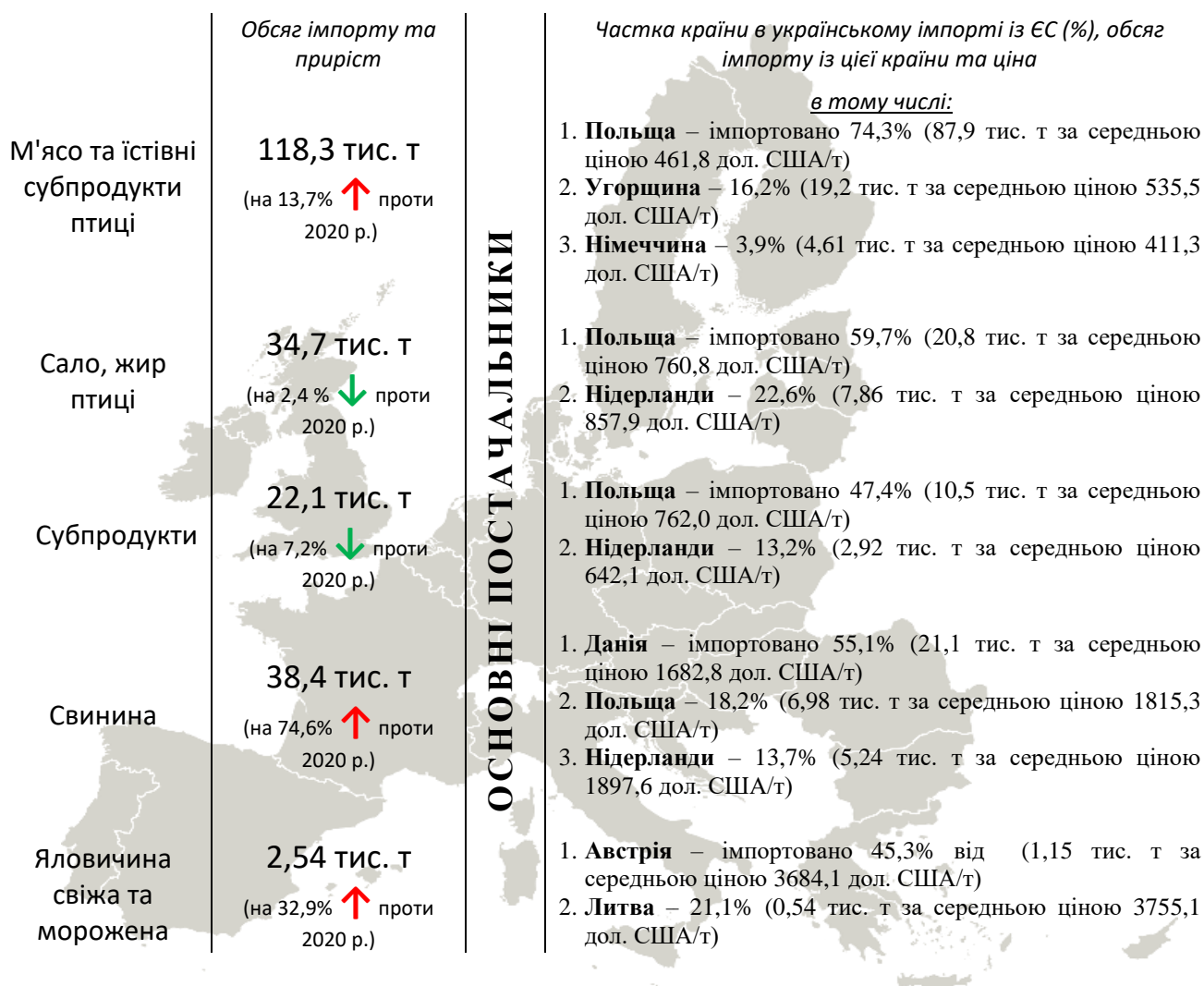
Продукт	Обсяг квоти на 2021 р.	Ставка ввізного мита ЄС
М'ясо та істівні субпродукти птиці	70,0 тис. т	17,9 – 35,8 євро/100 кг - залежно від видів продукції, 0% - в межах тарифної квоти
Свинина	20 тис. т	26,8 – 86,9 євро/100 кг - залежно від видів продукції, 0% - в межах тарифної квоти
Яловичина	12 тис. т	12,8 – 303,4 євро/100 кг - залежно від видів продукції, 0% - в межах тарифної квоти
Баранина	2,25 тис. т	12,8 – 311,8 євро/100 кг - залежно від видів продукції; 0% - в межах тарифної квоти

- ✓ **Експорт.** М'ясо птиці – один з основних товарів у структурі експорту української агропродукції до ЄС. У 2021 р. експорт становив 84,5 тис. т, що на 10,0% більше ніж у 2020 році. Основними імпортерами вітчизняного м'яса та субпродуктів птиці серед країн ЄС у 2021 р. були Нідерланди – 57,5 тис. т (середня ціна – 2372,5 дол. США/т) та Словаччина – 19,1 тис. т (середня ціна – 2092,9 дол. США/т), частка яких становить відповідно 68,0% та 22,6% від обсягів українського експорту до ЄС.

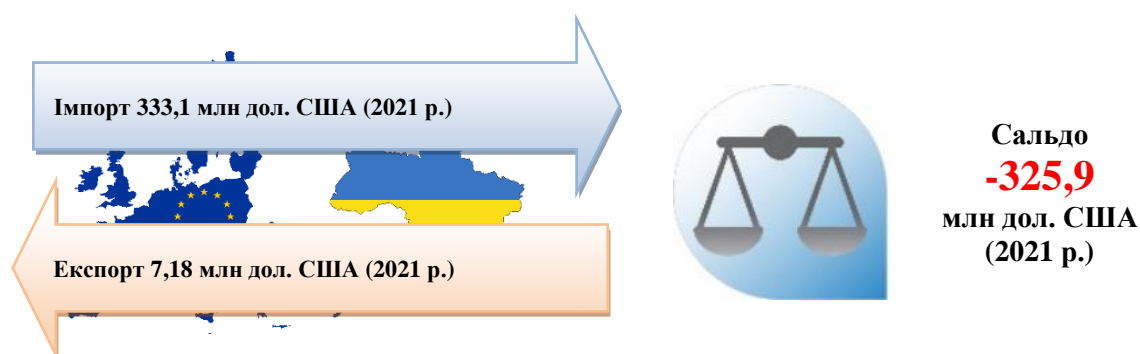
Динаміка зовнішньої торгівлі м'ясом та м'ясопродуктами з ЄС, тис. дол. США

Культура	Імпорт		Зміна 2021 р. до 2020 р.	Експорт		Зміна 2021 р. до 2020 р.
	2021 р.	2020 р.		2021 р.	2020 р.	
М'ясо ВРХ свіже або охолоджене	4 049	2 783	+45,5%	30	14	+2,1 раз
М'ясо ВРХ морожене	7 389	4 499	+64,2%	21	13	+61,5%
Свинина	70 386	43 427	+62,1%	122	83	+47,0%
Субпродукти	17 286	16 765	+3,1%	6	7	-14,3%
М'ясо та їстівні субпродукти птиці	57 910	42 417	+36,5%	197 892	127 768	+54,9%
Сало, жир птиці	28 201	26 170	+7,8%	2	16	-87,5%
Солонина	17 109	11 756	+45,5%	140	90	+55,6%
ВСЬОГО	202 372	147 924	+36,8%	198 221	127 996	+54,9%

Імпорт та основні постачальники м'яса та м'ясопродуктів до України у 2021 році

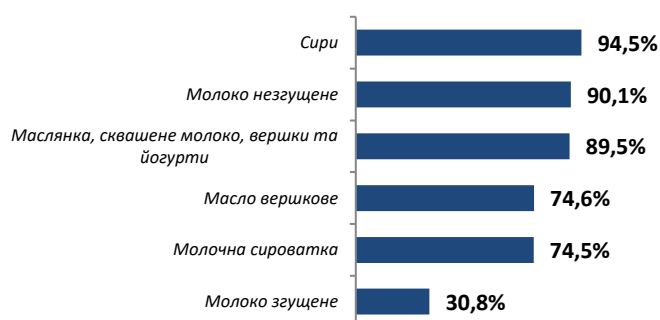

Молоко та молокопродукти

Частка імпорту молока та молокопродуктів із країн ЄС від загальних обсягів українського імпорту

У 2021 р. **89,3%**
становить частка країн
ЄС у структурі
українського імпорту
молока та
молокопродуктів

Обсяг експортних тарифних квот та ставки ввізного мита в рамках ПВЗВТ

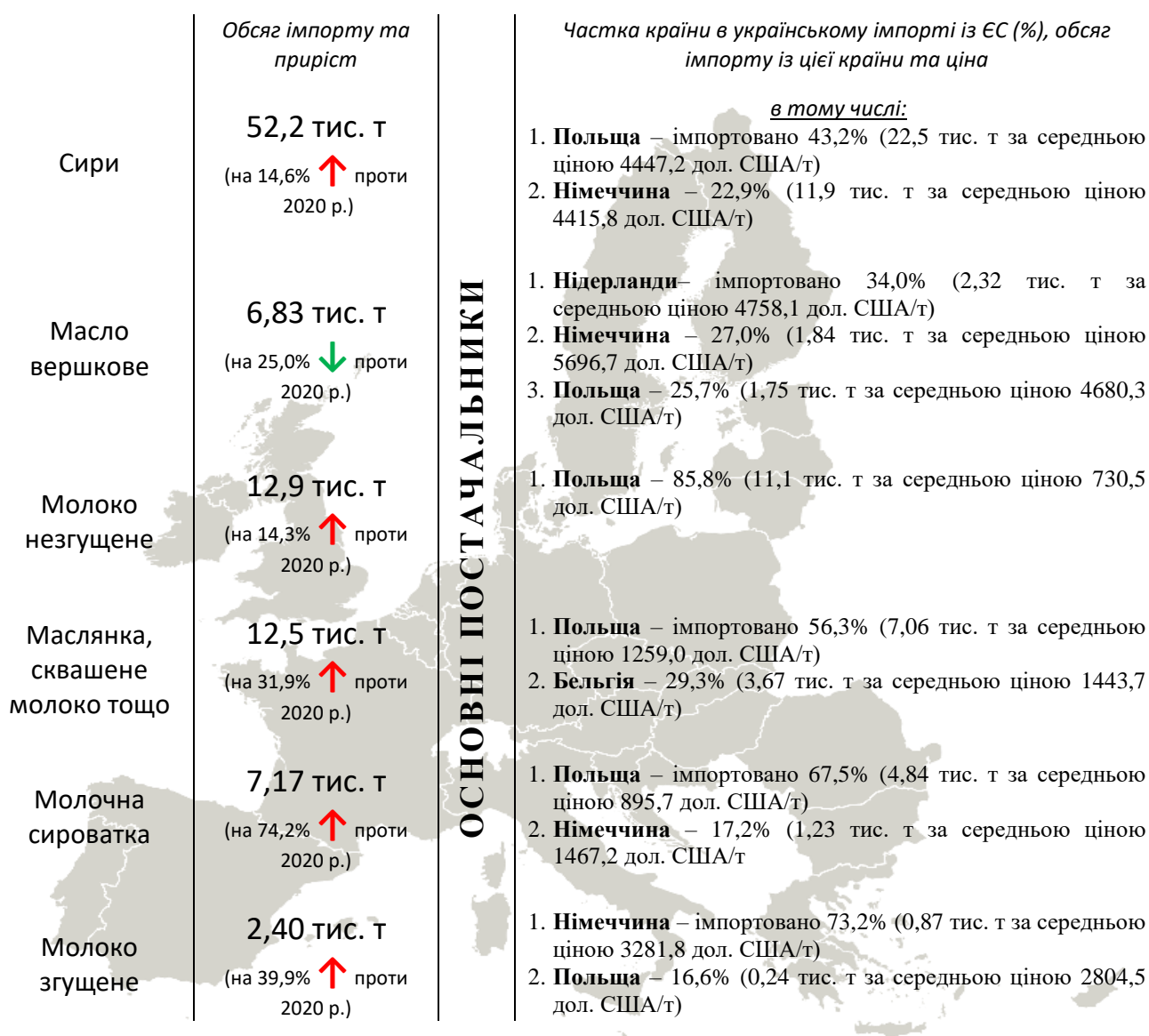
Продукт	Обсяг квоти на 2021 р.	Ставка ввізного мита ЄС
Молоко згущене	10,0 тис. т	12,9 – 22,7 євро/100 кг – базова та знижена ставки; 0% - в межах тарифної квоти
Сухе молоко	5,0 тис. т	47,5 – 167,2 євро/100 кг – базова та знижена ставки; 0% - в межах тарифної квоти
Масло вершкове	3,0 тис. т	189,6 – 231,3 євро/100 кг – базова та знижена ставки; 0% - в межах тарифної квоти
Перероблені молочні продукти	2 тис. т	8,3 – 168,8 євро/100 кг – базова та знижена ставки; 0% - в межах тарифної квоти

- ✓ **Експорт.** Україна експортує невеликі партії молокопродуктів до ЄС. У 2021 р. обсяги експорту маслянки, сквашеного молока тощо становили 110 т (переважно до Польщі), що на 80,4% менше ніж у 2020 р., обсяги молочної сироватки – 41 т (до Данії), що на 84,2% менше, обсяги молока згущеного – 2073 т (до Болгарії, Польщі, Данії та Нідерландів), що у 2,7 рази більше.

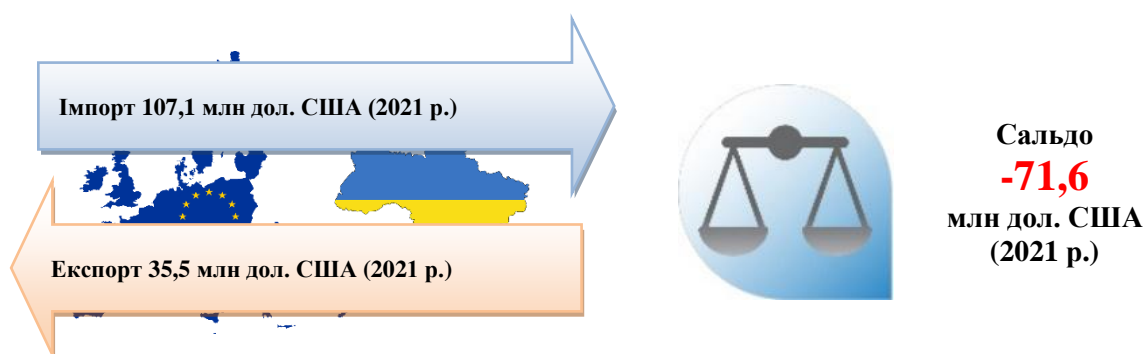
Динаміка зовнішньої торгівлі молоком та молокопродуктами з ЄС, тис. дол. США

Культура	Імпорт		Зміна 2021 р. до 2020 р.	Експорт		Зміна 2021 р. до 2020 р.
	2021 р.	2020 р.		2021 р.	2020 р.	
Молоко незгущене	12 505	10 715	+16,7%	18	37	-51,4%
Молоко згущене	7 818	5 005	+56,2%	6 302	1 884	+3,3 рази
Маслянка, вершки, йогурти тощо	17 985	13 423	+34,0%	110	505	-78,2%
Молочна сироватка	9 633	6 104	+57,8%	44	214	-79,4%
Масло вершкове	34 919	37 030	-5,7%	658	35	+18,8 рази
Сири	250 192	206 315	+31,3%	47	30	+56,7%
ВСЬОГО	333 052	278 592	+19,5%	7 179	2 705	+2,7 рази

Імпорт та основні постачальники молока та молокопродуктів до України у 2021 році

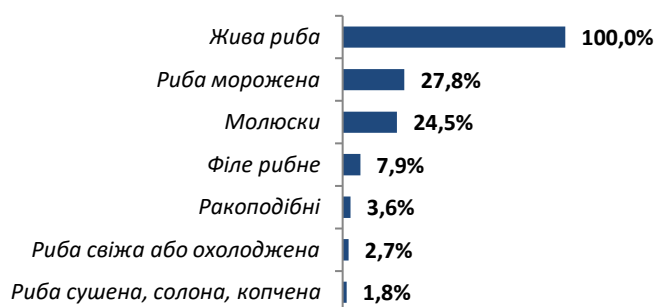

Риба та рибопродукти

Частка імпорту риби та рибопродуктів із країн ЄС від загальних обсягів українського імпорту

У 2021 р. **12,2%** становить частка країн ЄС у структурі українського імпорту риби та рибопродуктів

Динаміка зовнішньої торгівлі рибою та рибопродуктами з ЄС, тис. дол. США

Культура	Імпорт		Зміна 2021 р. до 2020 р.	Експорт		Зміна 2021 р. до 2020 р.
	2021 р.	2020 р.		2021 р.	2020 р.	
Риба жива	31	50	-38,0%	29	-	+29 тис. дол. США
Риба свіжа або охолоджена	6 881	7 006	-1,8%	22	5	+4,4 рази
Риба морожена	80 709	66 382	+21,6%	1 963	644	+3 рази
Філе рибне	7 026	7 050	-0,3%	26 862	20 442	+31,4%
Риба сушена, солонна, копчена	642	781	-17,8%	1 467	1 378	+6,5%
Ракоподібні	3 100	3 854	-19,6%	2 426	1 453	+67,0%
Молюски	8 700	5 066	+71,7%	2 774	1 922	+44,3%
ВСЬОГО	107 114	90 203	+18,7%	35 543	25 844	+37,5%

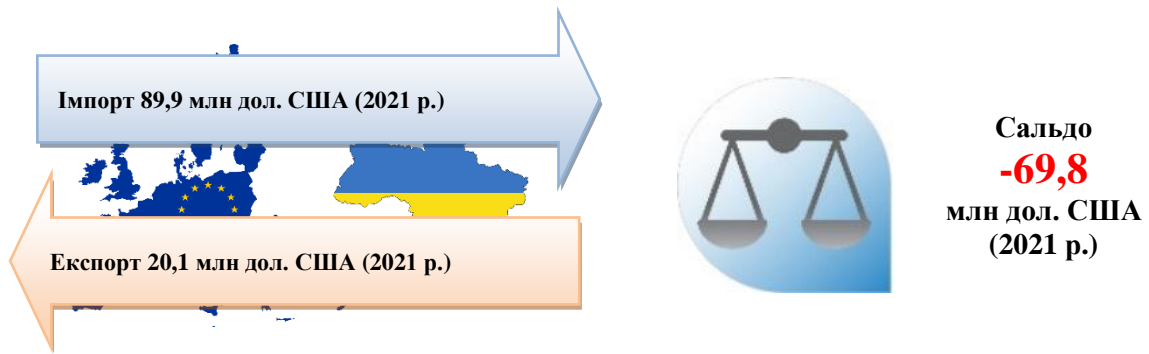
- ✓ **Експорт.** Україна здебільшого експортує до ЄС рибу морожену, рибне філе та інше м'ясо риб (лосось, тріска, сом, судак), равлики. У 2021 р. обсяги експорту риби мороженої становили 577 т (найбільше до Угорщини та Нідерландів), рибного філе – 3976 т (Німеччини, Данії, Нідерландів, Франції), риби сушеної – 298 т (Данії, Німеччини, Естонії), ракоподібних – 319 т (Німеччини) та молюсків – 883 т (Литви, Словаччини, Іспанії та Польщі).

Імпорт та основні постачальники риби та рибопродуктів до України у 2021 році

	Обсяг імпорту та приріст	Частка країни в українському імпорті із ЄС (%), обсяг імпорту із цієї країни та ціна
Риба морозжена	79,3 тис. т (на 5,1% ↑ проти 2020 р.)	<u>в тому числі:</u> 1. Естонія – імпортовано 41,3% (32,7 тис. т за середньою ціною 482,3 дол. США/т) 2. Іспанія – 24,8% (19,6 тис. т за середньою ціною 1765,5 дол. США/т) 3. Латвія – 17,5% (13,8 тис. т за середньою ціною 502,7 дол. США/т)
Філе рибне	3,07 тис. т (на 1,9% ↓ проти 2020 р.)	1. Литва – імпортовано 38,4% (1,18 тис. т за середньою ціною 1350,6 дол. США/т) 2. Естонія – 18,9% (0,58 тис. т за середньою ціною 2013,8 дол. США/т) 3. Франція – 13,6% (0,42 тис. т за середньою ціною 4385,2 дол. США/т)
Риба сушена, копчена	0,18 тис. т (на 27,7% ↓ проти 2020 р.)	1. Польща – імпортовано 42,2% (0,07 тис. т за середньою ціною 1328,9 дол. США/т) 2. Литва – 36,7% (0,06 тис. т за середньою ціною 5878,8 дол. США/т)
Риба свіжа або охолоджена	0,95 тис. т (на 29,1% ↓ проти 2020 р.)	1. Данія – імпортовано 21,4% (0,20 тис. т за середньою ціною 6004,9 дол. США/т) 2. Італія – 18,3% (0,17 тис. т за середньою ціною 5154,3 дол. США/т) 3. Греція – 17,6% (0,17 тис. т за середньою ціною 7869,0 дол. США/т)
Молюски	1,62 тис. т (на 81,9% ↑ проти 2020 р.)	1. Франція – імпортовано 44,9% (0,73 тис. т за середньою ціною 6340,2 дол. США/т) 2. Іспанія – 25,5% (0,41 тис. т за середньою ціною 4777,8 дол. США/т) 3. Ірландія – 12,7% (0,21 тис. т за середньою ціною 5063,1 дол. США/т)

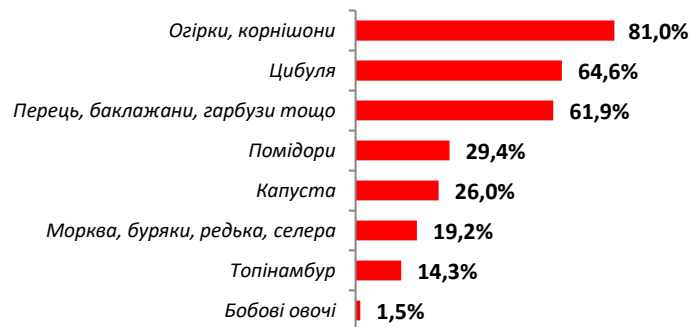
ОСНОВНІ ПОСТАЧАЛЬНИКИ

Овочі свіжі

Частка експорту овочів до країн ЄС
від загальних обсягів українського експорту

У 2021 р. **49,0%**
становить частка країн
ЄС у структурі
українського експорту
свіжих овочів

Динаміка зовнішньої торгівлі овочами з ЄС, тис. дол. США

Культура	Імпорт		Зміна 2021 р. до 2020 р.	Експорт		Зміна 2021 р. до 2020 р.
	2021 р.	2020 р.		2021 р.	2020 р.	
Картопля	38 046	23 104	+64,7%	11	12	-8,3%
Помідори	5 241	15 158	-65,4%	2 925	2 619	+11,7%
Цибуля, часник	7 198	11 045	-34,8%	3 368	2 747	+22,6%
Капуста	5 223	3 921	+33,2%	397	153	+2,6 рази
Салат-латук	14 002	9 775	+43,2%	3	1	+3 рази
Морква, буряки, редька, селера	1 768	384	+4,6 рази	574	533	+7,7%
Огірки, корнішони	140	361	-61,2%	5 130	4 336	+18,3%
Бобові овочі	1	3	-66,7%	109	2 874	-96,2%
Перець, баклажани, гарбузи тощо	18 058	17 468	+3,4%	7 561	5 372	+40,7%
Топінамбур	237	155	+52,9%	2	22	-90,9%
ВСЬОГО	89 914	81 374	+10,5%	20 080	18 669	+7,6%

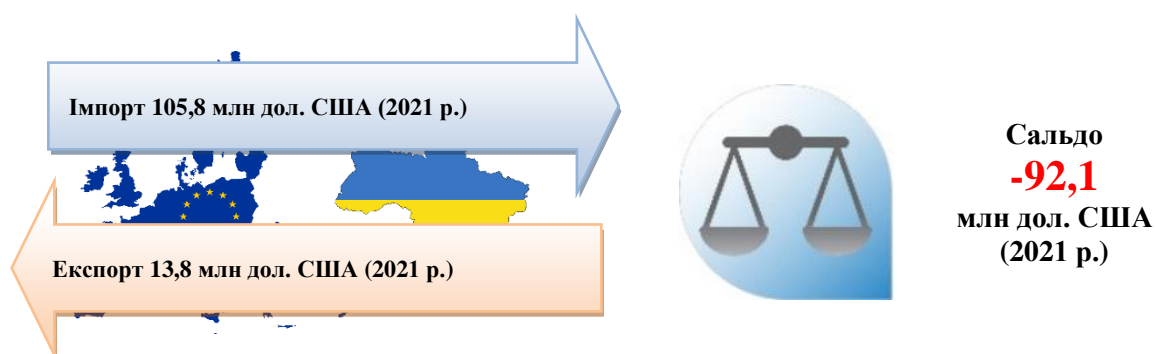
- ✓ **Експорт.** У 2021 р. Україна експортувала невеликі партії свіжих овочів до ЄС, переважно цибулю та часник (13,7 тис. т). Основними імпортерами продукту серед країн ЄС були Румунія та Польща. Моркви, буряків експортовано 2,67 тис. т (переважно до Румунії), огірків – 4,06 тис. т (до Польщі, Естонії), перцю, баклажанів – 2,45 тис. т (переважно до Румунії, Польщі, Угорщини), бобових овочів – 0,39 тис. т (до Італії та Угорщини), капусти – 2,01 тис. т (до Румунії, Латвії), помідор – 1,44 тис. т (до Польщі, Естонії, Нідерландів).

Імпорт та основні постачальники овочів до України у 2021 році

	Обсяг імпорту та приріст	Частка країни в українському імпорті із ЄС (%), обсяг імпорту із цієї країни та ціна
Перець, баклажани тощо	10,2 тис. т (на 3,6% ↓ проти 2020 р.)	<u>в тому числі:</u> 1. Нідерланди – імпортовано 36,3% (3,70 тис. т за середньою ціною 1559,9 дол. США/т) 2. Іспанія – 31,9% (3,25 тис. т за середньою ціною 1592,8 дол. США/т) 3. Польща – 15,6% (1,60 тис. т за середньою ціною 1442,1 дол. США/т)
Цибуля, часник	6,81 тис. т (на 56,2% ↓ проти 2020 р.)	1. Нідерланди – імпортовано 65,7% (4,47 тис. т за середньою ціною 1162,9 дол. США/т) 2. Польща – 32,2% (2,20 тис. т за середньою ціною 759,0 дол. США/т)
Салат-латук	10,0 тис. т (на 35,8% ↑ проти 2020 р.)	1. Польща – імпортовано 58,6% (5,87 тис. т за середньою ціною 1158,0 дол. США/т) 2. Італія – 26,1% (2,61 тис. т за середньою ціною 1940,3 дол. США/т)
Капуста	2,83 тис. т (на 13,1% ↑ проти 2020 р.)	1. Італія – імпортовано 43,5% (1,23 тис. т за середньою ціною 2153,8 дол. США/т) 2. Нідерланди – 37,6% (1,06 тис. т за середньою ціною 1672,6 дол. США/т) 3. Польща – 17,4% (0,49 тис. т за середньою ціною 1475,6 дол. США/т)
Картопля	162,7 тис. т (у 2,2 рази ↑ проти 2020 р.)	1. Польща – імпортовано 47,3% (77,0 тис. т за середньою ціною 204,1 дол. США/т) 2. Литва – 11,2% (18,2 тис. т за середньою ціною 200,4 дол. США/т)
Помідори	4,74 тис. т (на 64,9% ↓ проти 2020 р.)	3. Польща – імпортовано 77,0% (3,65 тис. т за середньою ціною 907,1 дол. США/т) 1. Нідерланди – 12,7% (0,60 тис. т за середньою ціною 1615,9 дол. США/т)
Морква, буряк	4,16 тис. т (у 9,1 рази ↑ проти 2020 р.)	1. Польща – імпортовано 89,5% (3,72 тис. т за середньою ціною 370,0 дол. США/т)
Огірки	0,10 тис. т (на 66,1% ↓ проти 2020 р.)	1. Польща – імпортовано 67,6% (0,06 тис. т за середньою ціною 1347,8 дол. США/т) 2. Іспанія – 25,5% (0,02 тис. т за середньою ціною 1346,2 дол. США/т)

ОСНОВНІ ПОСТАЧАЛЬНИКИ

Фрукти свіжі

Частка імпорту фруктів із країн ЄС від загальних обсягів українського імпорту

У 2021 р. **14,0%** становить частка країн ЄС у структурі українського імпорту фруктів

Динаміка зовнішньої торгівлі фруктами з ЄС, тис. дол. США

Культура	Імпорт		Зміна 2021 р. до 2020 р.	Експорт		Зміна 2021 р. до 2020 р.
	2021 р.	2020 р.		2021 р.	2020 р.	
Фініки, інжир, ананаси, авокадо, гуаява, манго	6 456	3 918	+64,8%	6	2	+3 рази
Цитрусові	36 176	41 105	-12,0%	39	67	-41,8%
Виноград	1 205	1 396	-13,7%	2	94	-97,9%
Дині, кавуни, папайя	1 098	376	+2,9 рази	1 504	3 422	-56,0%
Яблука та груші	12 747	11 575	+10,1%	2 099	2 170	-3,3%
Абрикоси, вишні, черешні, персики, сливи	22 255	38 880	-42,8%	683	260	+2,6 рази
Тропічні фрукти та ягоди	25 882	27 301	-5,2%	9 424	5 260	+79,2%
ВСЬОГО	105 821	124 551	-15,0%	13 764	11 279	+22,0%

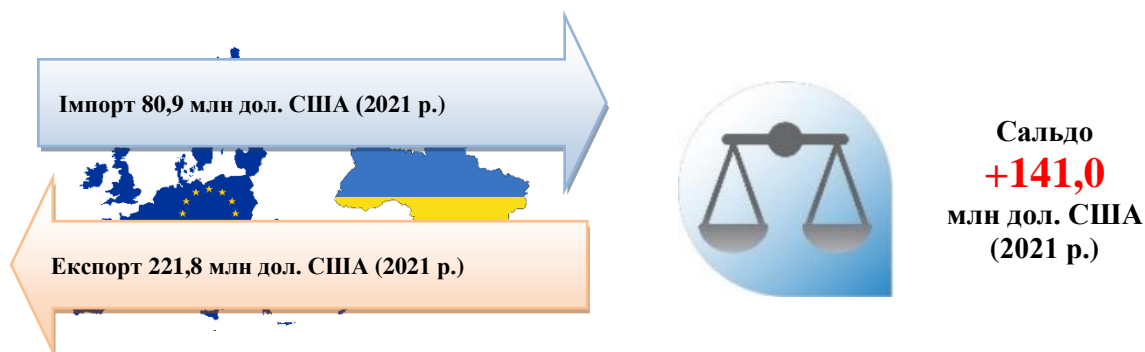
- ✓ **Експорт.** У 2021 р. з-понад 29,8 тис. т загальноукраїнського експорту яблук та груш до ЄС було експортовано 5,89 тис. т. Яблука українського виробництва, з-поміж країн ЄС, переважно закуповувалися Швецією, Латвією, Грецією, Нідерландами, Австрією та Бельгією тощо. Половина яблук, які продає Україна до ЄС – це сировина для виробництва пюре, соків та концентрату.

Імпорт та основні постачальники свіжих фруктів до України у 2021 році

	Обсяг імпорту та приріст	Частка країни в українському імпорті із ЄС (%), обсяг імпорту із цієї країни та ціна
Цитрусові	38,9 тис. т (на 12,7% ↓ проти 2020 р.)	<u>в тому числі:</u> 1. Іспанія – імпортовано 42,2% (16,4 тис. т за середньою ціною 983,3 дол. США/т) 2. Греція – 36,3% (14,1 тис. т за середньою ціною 806,0 дол. США/т) 3. Італія – 16,7% (6,50 тис. т за середньою ціною 932,9 дол. США/т)
Тропічні фрукти та ягоди	21,8 тис. т (на 17,7% ↓ проти 2020 р.)	1. Іспанія – імпортовано 44,7% (9,74 тис. т за середньою ціною 1283,4 дол. США/т) 2. Греція – 34,1% (7,43 тис. т за середньою ціною 876,2 дол. США/т) 3. Італія – 11,7% (2,56 тис. т за середньою ціною 1256,4 дол. США/т)
Яблука та груші	22,2 тис. т (на 24,4% ↑ проти 2020 р.)	1. Польща – імпортовано 73,9% (16,4 тис. т за середньою ціною 315,9 дол. США/т) 2. Нідерланди – 23,4% (5,19 тис. т за середньою ціною 1309,3 дол. США/т)
Ананаси, манго, авокадо	2,32 тис. т (на 53,1% ↑ проти 2020 р.)	1. Іспанія – імпортовано 74,2% (1,72 тис. т за середньою ціною 2713,2 дол. США/т) 2. Польща – 16,1% (0,37 тис. т за середньою ціною 2320,9 дол. США/т)
Виноград	0,72 тис. т (на 14,2% ↓ проти 2020 р.)	1. Італія – імпортовано 72,5% (0,52 тис. т за середньою ціною 1716,5 дол. США/т) 2. Іспанія – 16,0% (0,11 тис. т за середньою ціною 1965,2 дол. США/т)
Дині, кавуни	1,96 тис. т (у 5,9 рази ↑ проти 2020 р.)	1. Греція – імпортовано 80,5% (1,58 тис. т за середньою ціною 450,6 дол. США/т)
Абрикоси, вишні, черешні, сливи, персики	21,2 тис. т (на 48,0% ↓ проти 2020 р.)	1. Греція – імпортовано 52,0% (11,0 тис. т за середньою ціною 881,3 дол. США/т) 2. Іспанія – 44,2% (9,37 тис. т за середньою ціною 1197,5 дол. США/т)

ОСНОВНІ ПОСТАЧАЛЬНИКИ

Мед, цукор та вироби з нього

Частка експорту меду, цукру та виробів з нього до країн ЄС від загальних обсягів українського експорту

У 2021 р. **56,8%** становить частка країн ЄС у структурі українського експорту меду, цукру та виробів з нього

Динаміка зовнішньої торгівлі медом, цукром та виробами з нього з ЄС, тис. дол. США

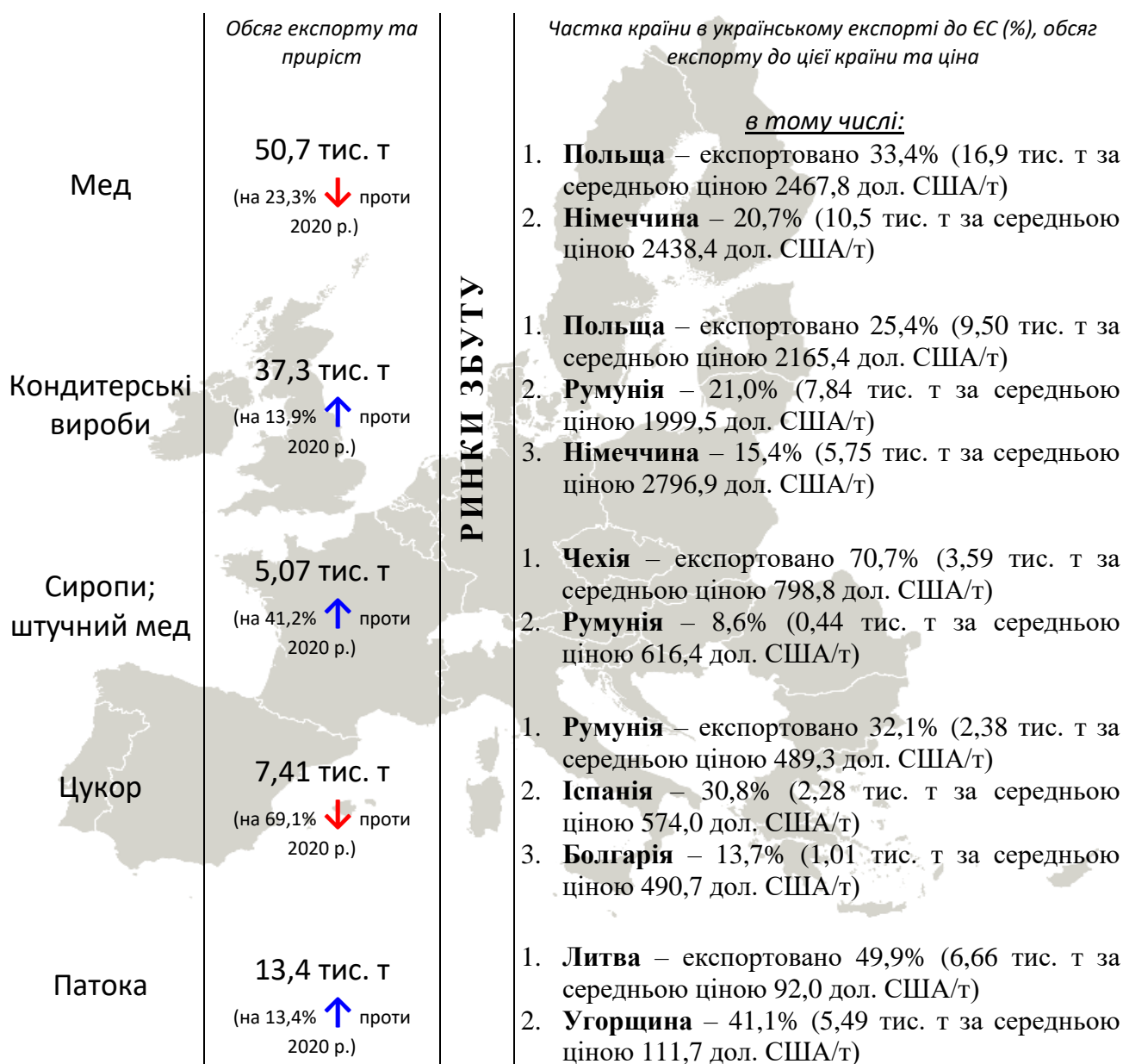
Культура	Імпорт		Зміна 2021 р. до 2020 р.	Експорт		Зміна 2021 р. до 2020 р.
	2021 р.	2020 р.		2021 р.	2020 р.	
Мед натуральний	133	270	-50,7%	125 920	113 947	+10,5%
Цукор	21 570	1 533	+14,1 раз	3 966	9 348	-57,6%
Сиропи; мед штучний	15 853	9 347	+69,6%	4 039	1 449	+2,8 раз
Паточка	10	6	+66,7%	1 359	1 206	+12,7%
Кондитерські вироби без какао	43 287	34 065	+27,1%	86 535	69 074	+25,3%
ВСЬОГО	80 853	45 221	+78,8%	221 819	195 024	+13,7%

- ✓ **Імпорт.** Україна імпортує з ЄС невелику кількість меду натурального. У 2021 р. мед завозився із Румунії та Польщі.
- ✓ У 2021 р. обсяги цукру зменшилися на 69,1% порівняно з 2020 р., сиропів та штучного меду – зросли на 41,2%, кондитерських виробів – на 13,9%. Основними постачальниками цукрової продукції до України були Польща, Бельгія, Литва, Німеччина, Болгарія, Угорщина та Франція.

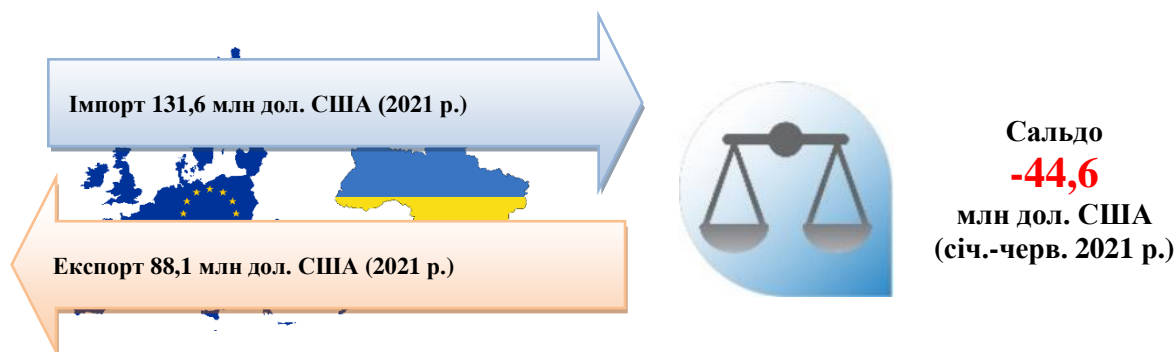
Обсяг експортних тарифних квот та ставки ввізного мита в рамках ПВЗВТ

Продукт	Обсяг тарифної квоти	Ставка ввізного мита ЄС	Обсяг квоти на 2021 р.
Мед натуральний	5 тис. т – 6 тис. т (2017 – 2021 рр.) Додатково 2,5 тис. т (2020 – 2021 рр.)	17,3% - базова ставка; 0% - в межах тарифної квоти	8,5 тис. т
Цукор	20,07 тис. т (2017 – 2021 рр.)	33,9 – 41,9 євро/100 кг – базова та знижена ставки; 0% - в межах тарифної квоти	20,07 тис. т
Інші цукрові продукти	10 тис. т – 20 тис. т (2017 – 2021 рр.)	20,0 – 50,7 євро/100 кг – базова та знижена ставки; 0% - в межах тарифної квоти	20,0 тис. т

Експорт та ринки збуту меду, цукру та виробів з нього у 2021 році

Продукти переробки овочів та фруктів

Частка експорту продуктів переробки до країн ЄС від загальних обсягів українського експорту

У 2021 р. **43,9%**
становить частка країн
ЄС у структурі
українського експорту
продуктів переробки

Динаміка зовнішньої торгівлі продуктами переробки з ЄС, тис. дол. США

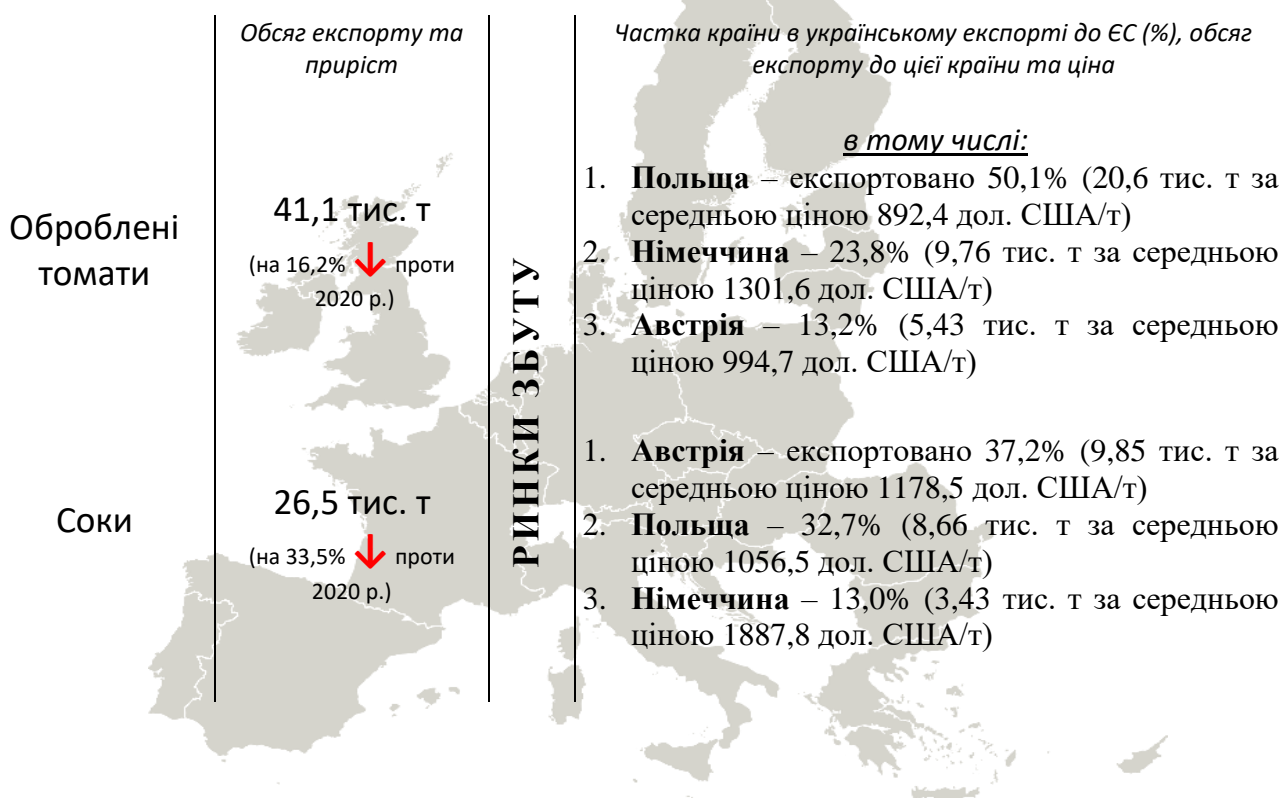
Культура	Імпорт		Зміна 2021 р. до 2020 р.	Експорт		Зміна 2021 р. до 2020 р.
	2021 р.	2020 р.		2021 р.	2020 р.	
Овочі приготовлені або консервовані з оцтом	3 451	3 641	-5,2%	4 380	3 607	+21,4%
Оброблені помідори	4 951	3 584	+38,1%	41 784	41 440	+0,8%
Гриби приготовлені чи консервовані без оцту	166	214	-22,4%	1	18	-94,4%
Інші овочі приготовлені чи консервовані без оцту морожені	26 563	18 440	+44,1%	1	-	+1 тис.дол. США
Інші овочі приготовлені чи консервовані без оцту неморожені	45 104	37 877	+19,1%	2 340	1 655	+41,4%
Овочі плоди, горіхи консервовані з цукром	619	556	+11,3%	31	22	+40,9%
Варення, джеми, желе	11 181	9 516	+17,5%	4 125	1 782	+2,3 рази
Плоди, горіхи, приготовлені чи консервовані іншим способом	18 497	17 493	+5,7%	3 436	2 624	+30,9%
Соки	21 074	17 504	+20,4%	31 957	50 244	-36,4%
ВСЬОГО	131 606	108 825	+20,9%	88 055	101 392	-13,2%

- ✓ **Імпорт.** Порівняно з 2020 р., у 2021 р. відбулося зниження обсягів (до 26,5 тис. т) імпорту соку з ЄС (завозились в основному з Польщі, Нідерландів, Іспанії, Італії та Австрії).
- ✓ У 2021 р. обсяги імпорту оброблених томатів зменшилися на 16,2% та становили 41,1 тис. т. Основними постачальниками продукції до України були Італія, Польща та Іспанія.
- ✓ Імпортні поставки іншої продукції даної групи здійснювались переважно з Польщі, Іспанії, Угорщини, Італії, Болгарії та Нідерландів.

Обсяг експортних тарифних квот та ставки ввізного мита в рамках ПВЗВТ

Продукт	Обсяг тарифної квоти	Ставка ввізного мита ЄС	Обсяг квоти на 2020 р.
Оброблені томати	10 тис. т (2017 – 2021 рр.) Додатково 3 тис. т (2020 – 2021 рр.)	14,4% - базова ставка; 0% - в межах тарифної квоти	13 тис. т
Гриби	0,5 тис. т (2017 – 2021 рр.)	18,4 – 222 євро/100 кг – базова та знижена ставки; 0% - в межах тарифної квоти	0,5 тис. т
Соки	10 тис. т – 20 тис. т (2017 – 2021 рр.) Додатково 0,5 тис. т (2020 – 2021 рр.)	14,5 – 20,0% - базова та знижена ставка для яблучного соку; 0 – 40% - для виноградного соку; 0% - в межах тарифної квоти	20,5 тис. т
Цукрова кукурудза	1,5 тис. т (2017 – 2021 рр.)	5,1 – 9,4 євро/100 кг – базова та знижена ставки; 0% - в межах тарифної квоти	1,5 тис. т

Експорт та ринки збуту продуктів переробки у 2021 році

ВИСНОВКИ

Експорт агропродовольчими товарами у 2021 р. зріс на 17,7% порівняно з 2020 р., а імпорт з країн ЄС зріс на 14,9%.

У 2021 р. позитивне сальдо становило понад 3,91 млрд дол. США, що на 20,5% більше ніж у 2020 році.

Імпорт товарів АПК з ЄС характеризується досить диверсифікованою структурою – частка більшості товарів не перевищує 5,0 % від загального імпорту (при цьому перевищили 5,0% межу лише замінники тютюну промислового виробництва, продукти для годівлі тварин, сири, інші харчові продукти, шоколад.

Вітчизняний експорт продукції АПК характеризується залежністю від декількох основних товарних позицій, що створює небезпеку значних коливань обсягів та вартості експортних поставок.

У 2021 р. 62,9% валютної виручки від експорту товарів АПК забезпечили олія соняшникова (24,9%), кукурудза (23,1%) та насіння ріпака (15,0%). Частка макухи соняшnikової становила 4,5%.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL:<http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 26.01.2022)
2. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL:<http://sfs.gov.ua/> (дата звернення 14.01.2022)
3. Офіційний сайт Європейської Комісії. URL:http://ec.europa.eu/taxation_customs/ (дата звернення 20.01.2022)
4. Офіційний сайт статистичної служби Європейського Союзу (EUROSTAT). URL:<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/> (дата звернення 20.01.2022)

Науково-аналітичне видання

Івченко Володимир Миколайович
Майданюк Оксана Едуардівна

Україна – ЄС: тенденції торгівлі агропродовольчими товарами

Редактор: Г. Г. Руденко

Розрахунки, аналіз, дизайн та комп'ютерна верстка: О. Е. Майданюк

The scientific and analytical publication contains information on the study of the state of foreign trade in agro-food products under the Ukrainian Foreign Ministry between Ukraine and the countries of the European Union. The publication summarizes the volume and dynamics of exports - imports of agricultural products, analyzed its product and geographic structure, as well as the use of tariff quotas.

Підписано до друку 25.01.2018 р. Формат 70x108/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 0,6.

Український науково-дослідний інститут продуктивності агропромислового комплексу
Міністерства аграрної політики та продовольства України,
03035, Київ – 35, Солом'янська площа, 2
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК №1375 від 28.05.2003 р.